

Motion till riksdagen 2005/06:U6

av **Holger Gustafsson m.fl. (kd)**
med anledning av skr. 2005/06:85

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2005

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning - Kristdemokrater lade grunden till EU.....	2
4	Klimat	3
5	Unionens utvecklingspolitik.....	4
6	Förenklade regler för att söka EU-bidrag.....	5
7	Lissabonstrategin	5
8	Konstitutionella fördraget	6
9	Jordbruk	7
9.1	Reform av marknaden för socker	7
9.2	GMO	8
10	Fortsatt restriktiv alkoholpolitik.....	8

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen på EU-nivå skall vara pådrivande i klimatfrågan och att klimatbetänkande A6-0312/2005 från Europaparlamentet kan tjäna som underlag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen på EU-nivå skall driva frågan om att ett närmare samarbete behövs mellan EU-kommissionens olika direktorat och bättre samordning av EU:s utvecklingssamarbete samt om en ökad samstämmighet mellan olika politikområden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att reglerna och procedurerna kring ansökan om EU-bidrag måste förenklas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regelförenklingsarbetet måste intensifieras.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen på ett bättre sätt måste visa ledarskap under den s.k. reflexionsperioden så att debatten om det konstitutionella fördraget verkligen tar fart.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att försiktighetsprincipen inte tillämpas i tillräcklig grad vid godkännande av GMO-grödor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige ensidigt bör införa egna regler för införsel av alkohol.

3 Inledning – kristdemokrater lade grunden till EU

Pionjärerna bakom EU-samarbetet var kristdemokrater. De hade överlevt två världskrig och upplevt krigets lidande och vanvett på nära håll. Det var kristdemokrater som Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi och Robert Schuman. De motarbetade fascismen och nazismen vid en tidpunkt då det krävdes stort mod att göra det. De Gasperi fängslades av Mussolini, Adenauer avsattes som borgmästare i Köln av nazisterna 1933 och fängslades mot krigsslutet av Hitler, och Schuman gick med i motståndsrörelsen 1942.

Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi och Robert Schuman insåg att Europas framtid måste bygga på fredlig konfliktlösning, demokratiskt styre, mänskliga rättigheter, gemensamma intressen och samarbete. Tillsammans med Jean Monnet, som brukar kallas EU:s arkitekt, lade de grunden för det europeiska samarbetet.

Samarbetet började runt kol och stål, två resurser som var nödvändiga för att kunna rusta stora krigshärlar – och för att därmed förhindra framtida blodbad.

1951 undertecknade Frankrike, Tyskland, Italien, Luxemburg, Belgien och Nederländerna fördraget om Europeiska kol- och stål gemenskapen. Därigenom var det första steget taget på en lång, ofta mödosam, process av samarbete som lett fram till dagens EU.

Den bärande tanken är fred, välstånd och demokrati.

4 Klimat

Kristdemokraterna har under det gångna året fortsatt att kämpa för en bättre miljö och ett bättre klimat. Den kristdemokratiske Europaparlamentarikern Anders Wijkman utsågs under 2005 till rapportör och ansvarig för arbetet med klimatfrågan i Europaparlamentet. Huvuduppgiften var att utarbeta Europaparlamentets förslag till vad som skall komma efter Kyotoprotokollet och vilken inriktning EU skall ha i klimatarbetet under perioden i första hand fram till 2020. Betänkandet (A6-0312/2005) innehåller en rad radikala förslag och bör kunna tjäna som underlag för regeringens fortsatta arbete på EU-nivå.

I betänkandet betonades att EU:s första prioritering måste vara att leva upp till kraven enligt Kyotoprotokollet. Men Kyoto är bara ett första blygsamt steg. Vi måste gå vidare för att få till stånd omfattande nedskärningar av växthusgasutsläppen inom EU för perioden efter 2012.

EU-kommissionen har angett att en reduktion om minst 15 % av de globala utsläppen jämfört med 1990 års nivåer krävs före 2050. Denna ambitionsnivå verkar dock vara alltför låg. En minskning i storleksordningen 25–30 % behövs med största säkerhet om målet är att undvika oacceptabla klimatförändringar. EU:s stats- och regeringschefer var i mars 2005 överens om att man ”för gruppen industriländer bör överväga minskningsprofiler på 15–30 % jämfört med referensvärdena i Kyotoprotokollet senast 2020 och därefter arbeta vidare i den anda som uttrycks i slutsatserna från miljöministrarnas möte i samarbete med andra länder”. Med utgångspunkt i detta bör EU överväga ett minskningsmål för 2050 i storleksordningen 60–80 %.

Att begränsa klimatpåverkan är i hög grad en fråga om energiförsörjning. Det finns dock andra viktiga faktorer än klimatet som manar till en omläggning av energisystemet. Många analyser pekar oberoende av varandra på att den maximala produktionen av olja kan vara uppnådd mycket snart. Samtidigt förväntas världens samlade energiefterfrågan fortsätta att öka under de kommande åren. Att producera ständigt ökande mängder energi är en enorm utmaning som kräver nya försörjningskällor och ny teknik.

Nuvarande energisystem har visat sig otillräckligt även ur andra aspekter. Det har gjort lite för att minska fattigdomen. Ett uppfyllande av millenniemålen kommer att kräva tillgång till moderna former av energi för de mer än 2 miljarder människor som för närvarande saknar rena och säkra bränslen och som inte har någon elektricitet. Lokala och regionala miljöproblem är en

Fel! Okänt namn på

annan viktig orsak till att man bör byta ut nuvarande energisystem. Sådana problem har allvarliga följder för hälsan och leder till direkta ekonomiska kostnader för samhället.

Den teknik som behövs för ett hållbart energisystem finns redan idag. Den inbegriper ett antal olika alternativ både för att kontrollera efterfrågan på energi och för energiförsörjning. Forskare vid Princeton har identifierat femton existerande tekniker som på lång sikt var och en skulle kunna förhindra motsvarande 1 miljard ton koldioxidutsläpp om året (nuvarande nivå på utsläppen är ca 7 miljarder ton koldioxid per år) och vederlägger därigenom argumentet att omfattande ny teknik måste tas fram innan utsläppen kan börja begränsas på allvar.

Det faktum att ett stort antal alternativa tekniker redan existerar innebär inte att de sprids spontant. Det finns många hinder att undanröja, såsom brist på information, perversa subventioner, brist på stimulansåtgärder, förlegade regleringar, otillräcklig teknisk kapacitet, höga kostnader osv.

En betydande ökning av forskningsstödet krävs – både för att åstadkomma genombrott på nya teknikområden och för att få ner kostnaderna. Vad som behövs är ett intensivprogram för forskning och innovation när det gäller hållbar energi.

Europa måste ändra sätt att producera elektricitet. Stöd till fossila bränslen måste tas bort (det rör sig f.n. om ca 25 miljarder euro per år i subsidier) och i stället ge stöd till förnybara energikällor. Kraftvärmeverken måste byggas ut. Transportsektorn förblir ett svårt område när det gäller att minska utsläppen. En kombination av åtgärder bör övervägas. Krav på ett tak för bränsleåtgången för nya fordon måste införas och utvecklingen av alternativa bränslen måste stödjas. Den utveckling inom produktionen av biobränslen som skett nyligen är lovande, t.ex. genom kombinerad produktion av livsmedel och biobränslen och biodieselproduktion i tropikerna (med användning av tropiska vegetabiliska oljor).

5 Unionens utvecklingspolitik

Kristdemokraterna har under det gångna året fortsatt sitt arbete med att stärka EU:s utvecklingspolitik. 2005 utsågs den kristdemokratiske Europaparlamentarikern Anders Wijkman till rapportör för ett betänkande som utgjorde Europaparlamentets bidrag i arbetet med att se över EU:s utvecklingspolicy från november 2004 (A6-0319/2005). Översynen resulterade i ett gemensamt uttalande av rådet, kommissionen och Europaparlamentet om EU:s utvecklingspolitik ("Europeiskt samförstånd"). För första gången har de tre institutionerna enats om gemensamma mål och principer för såväl medlemsländernas utvecklingssamarbete som gemenskapsbiståndet.

I Europaparlamentets bidrag belyser rapportören att de finansiella åtagandena från EU:s medlemsstater visserligen har ökat, men att mycket återstår att göra för att öka stödets effektivitet. Ett allvarligt problem är bristen på samstämmighet i politiken. Ett närmare samarbete mellan kommissionens olika

direktorat, i första hand handel, miljö, fiskeri, yttre förbindelser och utveckling, är absolut nödvändigt. Det finns också allvarliga brister när det gäller samordningen mellan de enskilda medlemsstaternas utvecklingssamarbete samt i relation till gemenskapsbiståndet. Ett utvecklingssamarbete som brister i samordning och koordinering ger höga transaktionskostnader, dubbelarbete och allvarliga komplikationer för partnerländerna.

EU behöver bättre samordning av sitt utvecklingssamarbete samt ökad samstämmighet mellan olika politikområden.

6 Förenklade regler för att söka EU-bidrag

Under 2005 har EU arbetat vidare med ett förslag vars syfte är att förenkla reglerna för ansökningar av bidrag. Det ska bland annat bli lättare för små och medelstora företag att kunna söka det bidrag de är berättigade till.

Många upplever det både krångligt och svårt att söka EU-bidrag. En orsak kan vara att ansvaret för att handlägga olika typer av EU-stöd är fördelat på ett stort antal myndigheter i Sverige. Förvaltningsmyndigheter för de olika programmen inom strukturfonderna (förutom socialfonden) är i allmänhet en länsstyrelse. För Interreg-programmen är ibland Nutek eller ett särskilt beredningssekretariat förvaltningsmyndighet. Länsstyrelserna handlägger även stöd till jordbruket (även om Jordbruksverket är huvudansvarigt). Ansvaret för de mer sektorspecifika stöden är fördelade på olika myndigheter, några exempel:

- Naturvårdverket (miljöprogrammet Life).
- ESF-rådet (stöd från Europeiska socialfonden).
- Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet (Kultur 2000).
- Energimyndigheten (EU:s energiprogram).
- EU/FoU-rådet (Ramprogrammet för forskning och utveckling).
- Folkhälsoinstitutet (Folkhälsoprogrammet).
- Internationella programkontoret (utbildningsprogrammen).
- Ungdomsstyrelsen (programmet Ungdom).

Ytterligare ett antal stöd måste sökas direkt från EU-kommissionen.

Trots att EU-upplysningen gör ett förtjänstfullt arbete genom att bidra med bland annat information, är det inte lätt för en privatperson, ideell organisation eller för ett mindre företag att tränga in i alla regler som omgärdar EU-bidrag. Reglerna och proceduren kring ansökan om EU-bidrag bör därför förenklas.

7 Lissabonstrategin

I EU-kommissionens granskning av hur Sverige lever upp till Lissabonstrategin framkom en del kritik. Kommissionen påpekar bland annat att tillväxttak-

Fel! Okänt namn på

ten på arbetsmarknaden varit svag de senaste åren och att antalet förvärvsarbete har minskat, medan antalet arbetslösa har ökat till 6,3 % (EU-harmoniserade siffror). EU-kommissionen påpekar även att de mål som regeringen satt upp för hållbar utveckling saknar tydliga tidtabeller i vissa fall. Dessutom är finansieringen inte alltid komplett. EU-kommissionen menar att prioriteringarna måste göras tydligare och konkreta. Konkurrensen inom tjänstesektorn är en nyckelfråga, som bara delvis tas upp i regeringens handlingsplan. Dessutom menar EU-kommissionen att den socialdemokratiska regeringens handlingsplan inte lever upp till utmaningen att öka utbudet av arbetskraft. Frågor som arbetslöshet och s.k. inaktivitetsfallor orsakade av skatte- och bidragssystemet behandlas inte tillräckligt.

En annan punkt som varit föremål för kritik är resultaten när det gäller att integrera invandrare på arbetsmarknaden. Faktum är att jämförelser som gjorts av OECD visar att Sverige är ett av de länder som har störst skillnad i andelen sysselsatta mellan infödda och invandrare. Den stora utslagningen av ungdomar på arbetsmarknaden är ett stort problem.

Socialdemokraterna skriver i handlingsplanen för Sverige att villkoren för företagande kommer att förbättras, framför allt för små företag, till exempel genom förbättrade regler, lägre skatter, främjande av entreprenörsanda, bättre samverkan mellan universitet och näringsliv samt en förbättrad infrastruktur. Det finns dock inga konkreta förslag som motsvarar målsättningen.

Kristdemokraterna konstaterar att regelförenklingsarbetet aldrig har varit en prioriterad fråga för Socialdemokraterna. Visst har regeringens myndigheter lyckats ta bort en del regler sedan regelförenklingsarbetet kom igång, men fler har kommit till. Netto har det regelkrångel som svenska företag har att förhålla sig till ökat med cirka 1 750 regler sedan 1999.

8 Konstitutionella fördraget

Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa var tänkt att ta itu med mycket av det som på goda grunder kan kritiseras inom EU. När medlemsantalet i ett slag ökat från femton till tjugofem, måste arbetsformerna och beslutsreglerna omförhandlas.

EU är en organisation där mellanstatlighet och överstatlighet kombineras. Mellanstatlighet, dvs. när regeringarna i vissa frågor möts och fattar beslut genom enhällighet, innebär att inget land kan bli överkört. Samtidigt innebär det att vissa reformer aldrig kommer till stånd. Det räcker med att ett medlemsland inte gillar utformningen för att beslutet ska skjutas på framtiden. Om det var besvärligt att fatta beslut med femton medlemsländer, blir det naturligtvis inte enklare med tjugofem. En övergång från enhällighet till kvalificerad majoritet är både naturligt och nödvändigt i det nya utvidgade EU.

Det konstitutionella fördraget handlade i allt väsentligt om att reformera beslutsprocessen och att bekräfta redan gällande regler. Det skulle rensas upp i snårskogen av regelverk och bringa klarhet. Regler som idag finns samlade på en mängd ställen, skulle nu samlas i en överskådlig fördragstext.

Frankrikes och Nederländernas nej har i grunden förändrat förutsättningarna, och det är i dagsläget osäkert vad som kommer att hända med det konstitutionella fördraget. Klart är att alla medlemsländer måste godkänna fördraget för att det ska kunna träda i kraft.

I juni utlyses en så kallad reflexionsperiod under vilken en fördjupad diskussion skulle föras om bland annat det konstitutionella fördragets framtid. Detta har inte Socialdemokraterna tagit på allvar, och någon bred debatt förekommer inte.

Enligt Kristdemokraterna finns olika tänkbara lösningar på det tillfälliga stilleståndet. En lösning vore att omförhandla hela fördraget, men vad en sådan omfattande förhandling skulle leda till är mycket oklart, med tanke på att skeptikernas argument i Frankrike och Nederländerna skilde sig åt på många väsentliga punkter. Det finns fler vägar att gå, men det viktiga är att debatten om det konstitutionella fördraget verkligen tar fart. Det är också viktigt att syftet med den utlysta reflexionsperioden tydliggörs, annars är det svårt att organisera lokala studiecirkel och debatter. Här behövs ett bättre ledarskap från EU:s sida och större engagemang från regeringens sida.

Det är Kristdemokraternas bestämda uppfattning att nu gällande fördrag måste förändras, förenklas och tydliggöras. I det utvidgade EU är det viktigt att klart och tydligt slå fast vilka kompetensområden, befogenheter, beslutsprocedurer och maktfördelningar som ska råda inom EU.

Kristdemokraterna menar att kompetensfördelning ska utgå från subsidiaritetsprincipen, dvs. att beslut ska fattas på lägsta möjliga effektiva nivå. Beslut som kan fattas av familjen, ska inte fattas av kommunen. Beslut som kan fattas av kommunen, ska inte fattas av staten och så vidare. En aktiv granskning av EU-förslag från subsidiaritetssynpunkt stärker de nationella parlamentens inflytande.

Det är viktigt att riksdagen arbetar med subsidiaritetsfrågorna även om det konstitutionella fördraget inte träder i kraft som planerat. Riksdagen bör således redan nu besluta om de ändringar av riksdagsordningen som är nödvändiga för att en subsidiaritetskontroll enligt det konstitutionella fördragets tankegångar skall kunna förverkligas.

9 Jordbruk

9.1 Reform av marknaden för socker

Kristdemokraterna har under det gångna året inte stött regeringens hållning när det gäller det förändrade stödet till sockerodlarna. Kristdemokraterna menar visserligen att en reform är nödvändig, men att EU-kommissionens förslag innebär för stor prissänkning och för snabbt genomförande. Därtill kan konsekvenserna för AVS-länder och de minst utvecklade länderna blir omfattande, och förslaget sätter inte heller stopp för den så kallade triangelhandel på ett effektivt sätt. Kristdemokraterna menar att man i Sverige bör genomföra grundliga samhällsekonomiska, företagsekonomiska och miljö-

Fel! Okänt namn på

mässiga konsekvensanalyser innan slutlig ställning tas, och företagsanalyser bör ske på gårdsnivå för olika typgårdar där betodling bara är en del av produktionen. Betodling ger möjlighet att driva ett jordbruksföretag med övrig produktion som bidrar till det öppna landskapet.

9.2 GMO

Kristdemokraterna har under det gångna året konsekvent gått på en mer försiktig linje när det gäller att godkänna GMO-grödor än Socialdemokraterna.

Herbicidtolerans innebär att grödor tål mer bekämpningsmedel. Den ökade toleransen skapar bindningar mellan odlare och tillverkare genom att utsädet är kopplat till användning av ett specifikt bekämpningsmedel. Mycket tyder på att toleransen stimulerar till ökad användning av bekämpningsmedlet i fråga.

Kristdemokraterna menar att det inte finns tillräckligt belagt vilka långsiktiga konsekvenser insektsresistensen får för insekternas fortsatta utveckling.

GMO-grödor som godkänns som livsmedel godkänns också som foder. Det finns därför ingen möjlighet för en konsument att av principiella, etiska eller andra skäl välja bort livsmedel där GMO har funnits med i framställningsprocessen, exempelvis som foder till köttdjur, eftersom det inte finns något märkningssystem i denna del.

Enligt experter i GTN har EFSA (European Food Safety Authority) inte hunnit bygga upp tillräcklig kompetens när det gäller riskbedömning och riskanalyser. Behovet av forskning om de långsiktiga konsekvenserna inom flera områden bör lyftas fram. Trots att kunskaperna är bristfälliga, släpper EFSA igenom det mesta. Kristdemokraterna menar att försiktighetsprincipen inte tillämpas fullt ut. Konsekvenserna av användningen av antibiotikaresistenta markörgener måste studeras mer ingående. Det finns även ett behov av ökad transparens. Idag är hemlighetsmakeriet när det gäller testresultat från företagets sida ett hinder.

10 Fortsatt restriktiv alkoholpolitik

Sedan inträdet i den europeiska unionen har det blivit allt svårare att förhindra alkoholskador genom en restriktiv alkoholpolitik. Alkoholkonsumtionen har ökat dramatiskt under den senaste tioårsperioden. Kristdemokraterna vill värna en kraftfull alkoholpolitik byggd på solidaritet och omtanke om folkhälsan. Utgångspunkten är att det stora flertal som kan hantera alkoholen måste finna sig i vissa restriktioner för att hålla tillbaka alkoholskadorna för andra.

Kristdemokraterna anser därför att Sverige ensidigt bör införa egna regler för införsel av alkohol. En rimlig nivå på införselkvoterna bör vara att återgå till de nivåer som avtalades i samband med medlemskapsförhandlingarna. Det innebär att mängden alkoholdrycker som får föras in i landet utan att svensk

Fel! Okänt namn på

punktskatt betalas är 1 liter starksprit eller 3 liter starkvin, 5 liter vin och 15 liter öl.

Folkhälsoskäl är ett legitimt skäl för att frångå principen om en öppen marknad inom EU. Enligt artikel 30 i EU:s grundfördrag kan en medlemsstat införa ”restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors eller djurs hälsa och liv”. EG-domstolen har även slagit fast att ”syftet att skydda människors hälsa från alkoholens skadeverkningar otvivelaktigt är ett av de syften som kan göra ett undantag från artikel 30 (nuvarande artikel 28) befogat”. Dessutom slår artikel 152 i EU:s grundfördrag fast att ”en hög hälsoskyddsnivå för människor skall säkerställas vid utformning och genomförande av all gemenskapspolitik och alla gemenskapsåtgärder”.

Sannolikheten är stor att ett ensidigt införande av införselkvoter innebär att Sverige dras inför EG-domstolen. Därmed ges en möjlighet att argumentera för ett folkhälsoperspektiv på försäljningen av alkohol. Det kommer också att ge den svenska regeringen tid att förhandla fram en permanent lösning på införselproblematiken med övriga EU-länder.

Stockholm den 24 mars 2006

Holger Gustafsson (kd)

Annelie Enochson (kd)

Mats Odell (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Ingvar Svensson (kd)

Else-Marie Lindgren (kd)

Rosita Runegrund (kd)

Alf Svensson (kd)

Erling Wälivaara (kd)